

Dragontorpet

Antikvarisk kontroll vid Skålhamra 4:3,
Täby socken och kommun, Uppland

Lisa Sundström
Rapport 2003:7

Innehåll

Bakgrund	4
Utförda arbeten	4
Arbeten som återstår	5
Administrativa uppgifter	5
Foto på torpet efter upprustning	5

STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08-690 69 60 Fax 08-32 32 72
Besöksadress: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6
Hemsida www.lansmuseum.a.se

Rapporten finns i PDF-format på hemsidan

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Redaktionell bearbetning: Åsa Lundström

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
Stockholm 2003

Bakgrund

Stockholms läns museum har, enligt Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut av den 2002-09-11, utfört antikvarisk kontroll av arbetena utförda på dragontorpet vid Skålhamra gård.

Ägarna till Skålhamra gård var från 1692 till 1904 rusthållare med skyldighet att hålla ryttare (dragon) och häst jämte utrustning. Skålhamras godsägare lyckades undgå skyldigheten att bygga ett boställe för sin indelte dragon och hans familj intill 1796. Då byggdes det idag bevarade torpet. Dragonen hade mycket liten kontantlön, han fick försörja sig på sitt lilla torp, där han hade en ko och två får och kanske någon gris. På 1800-talet låg inhägnade kåltäppor mellan boningshuset och ladugården.

Torpet ligger tillsammans med fähuset intill kanten av golfbanans övningsfält. Vägen från Skålhamra mot Risbyle löper mellan torpet och fähuset.

Torpstugan, av locklistpanelat liggtimmer, var från början en enkelstuga med stuga med spis, liten kammare med öppen spis och en liten svale. Stugan byggdes till år 1917 med en liten kammare och senare med en glasveranda. Tillbyggnaderna revs år 2000.

Den siste dragonen flyttade från torpet 1904, därefter blev det smedens bostad och i senare tid fritidsbostad.

Täby golfklubb äger nu torpet som tillsvidare står utan användning. När golfklubben tog över Skålhamra gård var ett villkor att torpet rustades.

Torpet ligger inom riksintresse för kulturmiljövården och är en betydelsefull del av detta som belyser Täbys och Skålhamras historia.

Utförda arbeten

Upprustningen har bestått av lagning av taket på dragontorpet. Arbetena har utförts av Husrestauratören Mårda AB, Claes Mårdh.

Handslaget, enkupigt tegel fanns kvar under den pressening som tillfälligt skyddat taket. Äldre taktegel fanns kvar i och kring huset att komplettera med. Takteglet har efter lagning av undertak lagts tillbaka. Det finns några tegelpannor över som kommer att förvaras på torpets vind.

Det handslagna teglet har tillverkningsstämplar. RB och SP förekommer.

RB=Ragnhildsborg.

SP=S:t Petri nyckel, tegel med detta märke anses ha tillverkats i Lübeck mellan 1646 och 1759 (Olof Antell, Taktegel, Tegeltek).

Nocktegel fanns kvar men har bytts ut mot nytillverkade nockbrädor.

Den äldre takpanelen hade snedfasade kanter. Rötskadad takpanel har bytts ut mot nytillverkad med lika utförande som den äldre. Ca 50 procent av takpanelen fick bytas ut.

Bildbeteckning: lx20020318. Dragontorpet efter upprustning.

Som underlag har 3,2 mm masonit träfiberskivor lagts på. Ny läkt har tillverkats och lagts på. Fyra av takstolarna var i mycket dåligt skick och fick bytas.

Vindskivorna var i mycket dåligt skick och har nytillverkats. Vindskivorna har lagts omlott varav den undre med profil, utförd med en äldre vindskiva som förlaga. Vindskivor och nockbräddor har målats med falu rödfärg.

Arbeten som återstår

Byggnaden kommer nu att städas ut invändig.
Marknivån kommer att sänkas något mot huset i norr.

Grund och stomme har behov av översyn. Delar behöver sannolikt bytas och kompletteras liksom fasadpanel.

Fönster, dörr och interiör har renoveringsbehov.

Administrativa uppgifter

Länsmuseets d.nr	2002:027
Länsstyrelsens d.nr	2061-02-53715
Personal	Lisa Sundström
Foto	Lisa Sundström

Den fullständiga fotodokumentationen förvaras på Stockholms läns museum. Den fullständiga dokumentationen rörande ärendehandläggningen förvaras på Stockholms läns museum samt ATA (Antikvarisk - topografiska arkivet).